

Філологічний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Руслан БІЛОСКУРСЬКИЙ

22 квітня 2025 р.

**ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

**для вступників
на перший (бакалаврський) рівень вищої освіти**

*(на основі повної загальної середньої освіти (профільної середньої освіти) –
ПЗСО; освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-
професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього
ступеня молодшого бакалавра – 5 рівень НРК)*

Схвалено Вченою радою філологічного факультету
(протокол № 9 від „22” квітня 2025 р.)

Голова ради

доц. Ярослав РЕДЬКВА

ПРОГРАМА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Фонетика і графіка. Орфоепія та орфографія

Звуки мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді й м'які, дзвінкі й глухі.

Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв **я, ю, є, ї, щ** та буквосполучень **дз, дж**.

Склад. Наголос (правила наголошування окремих іменників, прикметників, дієслів, займенників, числівників).

Ненаголошені голосні, їхня вимова й позначення на письмі.

Уподібнення приголосних звуків (уподібнення за глухістю; дзвінкістю; м'якістю; місцем і способом творення).

Спрощення в групах приголосних.

Найпоширеніші чергування голосних і приголосних звуків.

Вимова і написання префіксів **з-** (**зі-**, **с-**), **роз-**, **без-**, **пре-**, **при-**, **прі**.

Чергування **у – в, і – й**.

Правила вживання апострофа та м'якого знака. Подовження приголосних.

Подвоєння букв як наслідок їх збігу.

Правопис слів разом, з дефісом, окремо (правопис складних іменників, прикметників; правопис прислівників, числівників, займенників, прийменників, часток).

Уживання великої букви.

Написання слів іншомовного походження (з апострофом, з м'яким знаком; подвоєння букв на позначення приголосних; написання **и, і**).

Будова слова. Словотвір

Спільнокореневі слова і форми слова.

Основа слова і закінчення змінних слів.

Значеннєві частини слова: корінь, префікс, суфікс, постфікс, закінчення.

Основні способи словотворення в українській мові. Зміни приголосних при творенні слів.

Лексикологія і фразеологія

Лексичне значення слова. Однозначні й багатозначні слова. Пряме й переносне значення слів. Тлумачний словник української мови.

Синоніми, антоніми, омоніми, пароніми.

Загальновживані слова. Діалектні та професійні слова. Просторіччя, суржик, сленг.

Нейтральна й емоційно забарвлена лексика.

Слова-терміни. Ознаки термінологічної лексики.

Поділ лексики української мови за походженням: питомі й запозичені слова. Ознаки власне українських слів і запозичених.

Застарілі слова. Ознаки архаїзмів та історизмів.

Неологізми. Ознаки індивідуально-авторських новотворів.

Поняття про фразеологізми. Фразеологічні антоніми й синоніми. Фразеологізми в ролі членів речення.

Морфологія

Поняття про самостійні та службові частини мови.

Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники – назви істот і неістот, загальні і власні назви.

Рід, число, відмінки іменників. Типи відмін іменників. Незмінювані іменники. Способи творення іменників.

Правопис відмінкових закінчень іменників. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок іменників.

Прикметник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Якісні, відносні та присвійні прикметники. Повні й короткі форми прикметників. Ступені порівняння прикметників. Відмінювання прикметників. Способи творення прикметників.

Правопис відмінкових закінчень і найуживаніших суфіксів прикметників. Написання складних прикметників.

Числівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (на означення цілих чисел, дробових та збірних) і порядкові. Числівники прості, складні та складені.

Відмінювання кількісних і порядкових числівників.

Правопис числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання

числівників для позначення часу й дат.

Займенник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників. Відмінювання займенників.

Правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Неозначена форма дієслова.

Вид дієслова (доконаний і недоконаний).

Способи дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Творення форм умовного та наказового способів дієслів.

Часи дієслів. Дієслова I і II дієвідмін.

Особа і число (в теперішньому і майбутньому часах). Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Безособові дієслова. Безособові дієслівні форми на **-но**, **-то**.

Способи творення дієслів. Правопис дієслів.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні й пасивні дієприкметники, їх творення. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот.

Правопис дієприкметників.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки і синтаксична роль. Дієприслівники недоконаного і доконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Правопис дієприслівників.

Прислівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників. Способи їх творення.

Написання разом, окремо й з дефісом прислівників і сполучень прислівникового типу.

Прийменник як службова частина мови. Непохідні й похідні прийменники. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.

Правопис прийменників разом, окремо й з дефісом.

Сполучник як службова частина мови. Сполучники сурядності й підрядності.

Групи сполучників за вживанням (одиначні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).

Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови.

Правопис сполучників разом і окремо.

Частка як службова частина мови. Формотворчі, заперечні та модальні частки.

Написання часток **бо, но, то, от, таки**.

Правопис частки **не** з різними частинами мови.

Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

Синтаксис і пунктуація

Словосполучення. Будова і типи словосполучень за способом вираження головного слова.

Просте речення. Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні. Окличні речення.

Члени речення (підмет і присудок; присудок простий і складений; додаток, означення, обставини) і способи їх вираження. Прикладка як різновид означення. Порівняльний зворот.

Розділові знаки в кінці речення. Тире між підметом і присудком. Розділові знаки при прикладках і порівняльних зворотах.

Речення двоскладні й односкладні. Різновиди односкладних речень. Повні і неповні речення. Речення поширені та непоширені.

Тире в неповних реченнях.

Однорідні члени речення. Узагальнювальне слово при однорідних членах речення. Однорідні й неоднорідні означення.

Розділові знаки при однорідних членах речення.

Звертання і вставні слова (словосполучення, речення). Розділові знаки при них.

Відокремлені другорядні члени речення (зокрема, уточнювальні).

Розділові знаки при відокремлених членах речення.

Складне речення, його типи.

Складносурядне сполучникове речення.

Складнопідрядне речення зі сполучниками і сполучними словами. Основні види підрядних речень. Складне речення з кількома підрядними.

Розділові знаки в складносурядному і складнопідрядному реченнях.

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки (кома, двокрапка, тире, крапка з комою) в безсполучниковому реченні.

Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку. Розпилові знаки в ньому.

Пряма й непряма мова. Цитата. Діалог.

Розділові знаки при прямій мові, цитаті, діалозі.

Відомості про мовлення

Поняття про спілкування і мовлення.

Ситуація спілкування: адресати (той, хто говорить чи пише) і адресант мовлення, мета й умови спілкування, повідомлення (висловлювання), його зміст і форма. Тема й основна думка висловлювання.

Різновиди мовленнєвої діяльності: говоріння, писання, читання, слухання. Основні вимоги до мовлення: змістовність, послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність. Мовленнєві помилки.

Етика спілкування й етикет.

Поняття про текст. Поділ тексту на абзаци. Мовні засоби зв'язку речень у тексті.

Поняття про стилі мовлення: розмовний, науковий, художній, епістолярний, офіційно-діловий, публіцистичний, релігійний. Лексичні, граматичні та синтаксичні особливості кожного стилю.

Поняття про типи мовлення: розповідь, опис, роздум.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Авраменко О. М. Українська самотужки. Київ: Грамота. 2022. 96 с.
2. Авраменко О. М., Блажко М. Українська мова. Довідник. Завдання в тестовій формі за новою редакцією правопису. Київ: Грамота, 2023. 336 с.
3. Авраменко О. НМТ 2025 Українська мова. Теорія в таблицях. Завдання у форматі НМТ. Київ: Талант, 2024. 232 с.
4. Бодик О. П., Рудакова Т. М. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 146 с.
5. Бондар О. І., Карпенко Ю. О., Микитин-Дружинець М. Л. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія.

- Лексикологія. Лексикографія / Навч. посіб. Київ, 2006. 368 с.
6. Вакарюк Л., Панцьо С. Українська мова. Морфеміка і словотвір. Тернопіль: Лілея, 1999. 220 с.
 7. Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ: Академія, 2004. 335 с.
 8. Данчук Ю. Українська, що надихає. Говоримо й пишемо правильно. Візуалізований довідник. Харків: Основа, 2022. 128 с.
 9. Дворецька Ю. Помилкаріум. Моя українська правильна та вишукана. Київ: Грамота, 2021. 128 с.
 10. Літвінова І., Тищенко З. НМТ 2025. Українська мова. Усе для підготовки до НМТ в режимі онлайн і офлайн. Ранок, 2024. 128 с.
 11. Пономарів О. Д. Культура слова: Мовностилістичні поради. Вид. 3-тє. Київ: Либідь, 2008. 240 с.
 12. Пономарів О. Стилїстика сучасної української мови: Вид. 3-тє, переробл. і допов. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2000. 246 с.
 13. Сучасна українська літературна мова: Підручник / За ред. М. Я. Плющ. Київ: Вища школа, 2006. 430 с.
 14. Терлак З. М. Пунктуаційний словник-довідник. Львів: Світ, 2019. 396 с.
 15. Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 392 с.
 16. Ющук І. П. Практичний довідник з українського правопису. Київ: Видавничий дім „Освіта”, 2020. 128 с.
 17. Ющук І. П. Українська мова. Київ: Либідь, 2004. 640 с.

ДОДАТКОВА

1. Бакіна Т. С. Практикум з пунктуації: вправи та відповіді. Тернопіль: Мандрівець, 2004. 208 с.
2. Калинич О. Українська мова. Підсумковий тренажер: посібник для підготовки до НМТ (Електронний формат). Тернопіль: Астон, 2023. 88 с.
3. Клименко Н. Ф., Карпіловська Є. А. Словотвірна морфеміка сучасної української літературної мови. Київ, 1998. 162 с.
4. Козачук Г. О. Українська мова для абітурієнтів: навчальний посібник / 7-ме вид., стер. Київ: Вища школа, 2006. 287 с.
5. Курилїна О., Пристай Л. Українська мова. Комплексне видання. Повний повторювальний курс, підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2023. 286 с.
6. Плющ М. Я., Грипас Н. Я. Граматика української мови в таблицях: навч. посібник. Київ: Вища школа, 2004. 167 с.
7. Ткаченко Є. М. Українська мова. Пунктуація: правила, вправи, диктанти: навч. посібник. Харків: Консум, 2001. 288 с.
8. Ткачук Т. Українська мова та література. Тести у форматі ЗНО і НМТ 2024. 10+5 варіантів. Тернопіль, Навчальна книга Богдан, 2023, 232 с.
9. Українська мова: Енциклопедія. Київ: „Укр. енцикл.” ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
10. Хворостяний І. Українська мова: лайфхаки. Харків: Ранок, 2023. 288 с.

11. Читай і знай!: довідник-практикум з граматики та стилістики сучасної української мови / Н. Я. Дзюбишина-Мельник, О. Я. Лаврінець, К. С. Симонова. Київ: ВД „КМ академія”, 2007. 197 с.
12. Шабат-Савка С. Т., Агафонова А. М. Іменні частини мови: навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. 152 с.
13. Шабат-Савка С. Т., Агафонова А. М. Сучасна українська мова: Лексико-фонетичний та морфемно-словотвірні рівні: [навчально-методичний посібник]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2009. 104 с.
14. Шабат-Савка С. Т., Максим'юк О. В., Шатілова Н. О. Пунктуація української мови: [навчальний посібник]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2016. 240 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Вакарюк Л. О., Панцьо С. Є. Український словотвір у термінах. Словник-довідник. Тернопіль: Джура, 2007. 260 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0004882>
2. Матеріали для підготовки до НМТ з української мови. URL: <https://erudyt.net/pidgotovka-do-zno/nmt/materialy-dlia-pidhotovky-do-nmt-z-ukrainskoi-movy.html>
3. Молодіжний сленг. Короткий список лексичних одиниць молодіжного сленгу. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Молодіжний сленг](https://uk.wikipedia.org/wiki/Молодіжний_сленг).
4. Нова мова. Проект розвитку української мови URL: <http://www.novamova.com.ua/217.html>.
5. Український правопис. Київ: Наук. думка, 2019. 392 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>.
6. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови. Київ: Освіта, 2012. 270 с. URL: <https://ushchuk.files.wordpress.com/2013/09/d196.pdf>
7. Як готуватися до виконання НМТ з української мови URL: https://osvita.ua/test/advice/86418/#google_vignette

Програма розглянута і затверджена на засіданні **кафедри української літератури** (протокол № 9 від 21 березня 2025 р.)

Завідувач кафедри

доц. Валентин МАЛЬЦЕВ

Програма розглянута і затверджена на засіданні **кафедри сучасної української мови** (протокол № 13 від 15 квітня 2025 р.)

Завідувач кафедри

проф. Світлана ШАБАТ-САВКА

Декан філологічного факультету

доц. Ярослав РЕДЬКВА

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ усної відповіді (співбесіди)

Максимальна кількість балів за усну відповідь – **100**, співбесіда оцінюється за шкалою від **100** до **200** балів.

Максимальна кількість балів за кожне з наявних у білеті 4-х питань – **25**.

1. Оцінка „відмінно” (175–200 балів): абітурієнт ґрунтовно і повно викладає матеріал, виявляє повне розуміння матеріалу, аргументує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені, викладає матеріал послідовно і правильно з огляду на норми літературної мови.

2. Оцінка „добре” (150–174 бали): абітурієнт дає відповідь, що задовольняє ті самі вимоги, що й на 175–200 балів, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладання матеріалу і мовленнєвому оформленні.

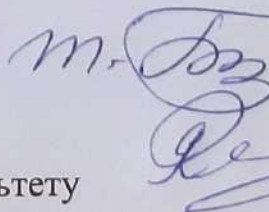
3. Оцінка „задовільно” (124–149 балів): абітурієнт виявляє знання й розуміння основних положень конкретної теми, але викладає матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні правил, не вміє глибоко і переконливо обґрунтувати свої помилки і відчуває труднощі під час добору прикладів, викладає матеріал непослідовно і допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді.

4. Оцінка „незадовільно” (100–123 бали): абітурієнт виявляє повне незнання матеріалу відповідного питання.

Відповідь від **124 балів** – рекомендовано.

Відповідь до **123 балів** – не рекомендовано.

Голова предметної комісії

Тетяна ГУЦУЛЯК

Декан філологічного факультету

Ярослав РЕДЬКВА